

Әйел тағдыры - ел тағдыры: құқық, теңдік, қауіпсіздік

ЖАРИЯЛАНДЫ
16.11.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/183859/>

Серікова Назым Маратқызы

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті

Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы

Қоғамның өркениеттілік деңгейі көбіне оның экономикалық қуатымен емес, ең алдымен адам құқығына деген құрметімен өлшенеді. Соның ішінде әйелдің құқығы, оның қоғамдағы мәртебесі - кез келген мемлекеттің мәдени және саяси дамуының айнасы. Өйткені әйел - тек отбасының ғана емес, жалпы ұлттың ұйытқысы. Сондықтан «әйел тағдыры - ел тағдыры» деген ой бүгінгі күннің шынайы талабы мен тарихи сабақтастығын айқын көрсетеді.

Әлемдік тәжірибеде әйел құқығын қорғау - құқықтық жүйенің, әлеуметтік саясаттың және адамдық құндылықтардың тоғысқан тұсы. Қазақстан да бұл бағытта халықаралық нормаларға сай қадамдар жасап келеді. Дегенмен әйелдердің тұрмыстық зорлық, әлеуметтік әділетсіздік, еңбек нарығындағы теңсіздік сияқты мәселелерге жиі тап болатыны жасырын емес. Бұл - қоғамның құқықтық мәдениетін одан әрі жетілдіру қажеттігін көрсететін маңызды белгі.

Әйел құқығы деген ұғым тек заңдық нормалармен шектелмейді. Ол - адамның қауіпсіздігі, әлеуметтік қорғалуы, білім мен еңбекке тең қолжетімділігі, жеке таңдау еркіндігі және өзін қоғамда толыққанды тұлға ретінде сезіну мүмкіндігі. Құқығы қорғалған әйел - ертеңіне сенімді, отбасында да, қызметте де өз әлеуетін іске асыра алатын белсенді азамат. Ал оның жетістігі, оның әл-ауқаты - тікелей ел дамуына әсер етеді. Демек, әйелді қорғау - мемлекеттің стратегиялық әлеуетін қорғау деген сөз.

Бүгінгі қоғамда әйелдер түрлі салада қызмет етіп, ғылым, медицина, білім, бизнес және мемлекеттік басқаруда айтарлықтай үлес қосып отыр. Бірақ кәсіби жетістіктердің артында көбіне көзге көрінбейтін күрес бар: жалақыдағы айырмашылық, мансаптық өсуге қатысты көзқарас, әлеуметтік стереотиптер. Бұл мәселені шешу үшін заңнамалық

шаралармен қатар қоғамның санасын жаңғырту қажет. Теңдік – біреуді жоғары қою немесе екіншіні төмендету емес, мүмкіндіктердің әділ ұсынылуы, еңбектің лайықты бағалануы.

Қауіпсіздік те – әйел құқығының басты құрамдас бөлігі. Өкінішке қарай, отбасылық зорлық-зомбылық мәселесі әлі де өткір күйінде қалып отыр. Бұл тек тұрмыстық жағдай емес, ұлттық қауіпсіздікпен сабақтас стратегиялық мәселе. Өйткені зорлық көрген әйел рухани күйзеліске ұшырайды, оның балалары да әлеуметтік жарақат алады. Яғни бір отбасының мәселесі тұтас қоғамның жарасына айналады. Сондықтан зорлық-зомбылыққа нөлдік төзімділік мәдениетін қалыптастыру, алдын алу механизмдерін күшейту – мемлекеттің ғана емес, барлық азаматтың ортақ міндеті.

Қазақ қоғамы ежелден әйелді құрметтеген, қыз баланы ерекше тәрбиелеуге көңіл бөлген. Бұл дәстүрлі құндылықтар бүгінгі заманда да өзектілігін жоғалтпайды. Бірақ қазіргі қоғамдағы күрделі әлеуметтік құбылыстар әйел құқығын қорғаудың жаңаша тәсілдерін қажет етеді. Озық заң, жоғары мәдениет және қоғамдық жауапкершілік – осы үштіктің үйлесуі ғана жағдайды түбегейлі жақсарта алады.

Қорытындылай келе, әйел тағдыры – жеке адамның ғана тағдыры емес, тұтас елдің болашағы. Құқығы қорғалған, қауіпсіздігі қамтамасыз етілген, мүмкіндігі шектелмеген әйел – мемлекеттің дамуына серпін беретін күш. Сол себепті әйел құқығы – құрғақ лозунг емес, өркениетті қоғам құрудың басты шарты және ұлттық жаңғырудың негізі.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.